ΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ **ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.**

Ο ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

ΙΒ'.

Οἱ μετανάστες ἑτοιμαζόντουσαν γιὰ τὴν ἔξοδο. Ἄρχιζε πειὰ ὁ μυστικὸς φόβος καὶ ἡ ἀγωνία τοῦ ἀγνώστου. Τώρα μιὰ καλοσύνη τοὺς εἶχε κυριεύει ὅλους.

— Ποιὸς ξέρει, ὲ παιδιά, ἂν θὰ ξαναντα μώσουμε!

«Κρουστάλλω ἀνεχώρησεν».

— Βουνὸ μὲ βουνὸ δὲν σμίγει, πατριώτη.

— Βουνὸ μὲ βουνό! Ἐδῶ σ' αὐτὸν τὸν τόπο σμίγουν τὰ βουνὰ καὶ χάνεται ὁ κόσμος. Ἐδῶ εἶνε ποὺ χάνει ἡ μάνα τὸ παιδὶ καὶ ὁ σκύλλος τὸν ἀφέντη!...

Καὶ τότε μερικοὶ θυμήθηκαν τοῦ Μαριωρῆ τὴν ἱστορία.

Ἔφυγεν ἀπὸ χρόνια ὁ Μαριωρῆς ἀπ' τὸ χωριό. Δὲν εἶχε παρὰ μιὰ γυναῖκα καὶ ἕνα κοριτσάκι ποὺ τὸ ἄφησε ἕξη—ἑφτὰ χρονῶν, μιὰ παληοκαλύβα, μερικὲς ἐλιὲς κι' ἕνα χωραφάκι.

— «Μαυροζωὴ δῶ πέρα, βρὲ γυναῖκα, τῆς εἶπε. Δὲν ὑποφέρεται πειά. Θὰ φύγω!» Κι' ἔφυγε.

Ἐπῆγε στὴν Ἀμερική, ἐδούλευψε, καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἔκαμε λίγους παράδες. Ἔστειλε καὶ στὴ γυναίκα του στὴν Ἑλλάδα, ἐχάρισε κι' ἕνα καντῆλι στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ, καὶ αὐτὸς καλοπερνοῦσε ἐδῶ πέρα. Ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρόνια ἔγραψε νὰ τοῦ στείλουν τὸ κορίτσι του, τὴν Κρουστάλλω.

— «Νυφοῦλα, πειά, θὰ ἐγινε!», σκέφτοταν.

— «Γλυκειὰ σὰν τὸ χλωρὸ τυρί, κι' ἀφράτη σὰν μυζίθρα εἶν' ἡ κοροῦλα μας!...», τοῦ ἔγραφ' ἡ γυναῖκα του.

Ἔπειτα λοιπὸν ἀπὸ ἕνα μῆνα ἔλαβε ἕνα τηλεγράφημα:

«*Κρουστάλλω ἀνεχώρησεν*».

Μὲ ποιὸ βαπόρι ὅμως; Τὸ τηλεγράφημα δὲν ἔλεγε. Ἡ «ξεκουτιασμένη» ἡ γυναῖκα του δὲν σκέφτηκε νὰ τὸ προσθέση. Τί νὰ κάμη καὶ ὁ Μαριωρῆς; Κάθε ποὺ ἐρχότανε βαπόρι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅλο καὶ κατέβαινε γιὰ τὸ κορίτσι του. Μὰ μήπως τὸ ἤξερε; Μήπως εἶχε ἰδέα τί λογῆς ἦταν;... Μικρὸ τὸ ἄφησε καὶ δέκα χρόνια εἶχε νὰ τὸ ἰδῆ.

— «Κοντζά μου γυναικάρα πειὰ θὰ ἔγινε!», ἔλεγε καὶ ξανάλεγε.

Στεκότανε λοιπὸν στῶν μεταναστῶν τὸ διάβα καὶ ἅμα ἔβλεπε καμμιὰ Ἑλληνοποῦλα, ὅλο καὶ τὴν ρώταγε:

— «Μὴν εἶσαι ἡ Κρουστάλλω;».

— «Ξεφόρτωσέ με, Χριστιανέμ!».

Κατάντησε γελοῖος πειὰ καὶ ἀνυπόφορος.

— «Δὲν θὰ ξαναρωτήσω, σκέφτηκε, κανένα. Θὰ κυττάζω μόνον καὶ θὰ τὴν γνωρίσω μόνος μου! Τί ὀργή! Τῆς Μαριγούλας θὰ μοιάζη, τῆς γυναίκας μου».

* * *

Μιὰ μέρα, καθὼς γύριζε ἀπελπισμένος ἀπὸ τὸ βαπόρι, ἀνέβηκε καὶ κάθησε πλάϊ του στὸ τραὶν ἕνα ὤμορφο κορίτσι 16—17 χρονῶν, σαστισμένο καὶ ἐλεεινό. Ὁ Μαριωρῆς ἐγλυκοσάλιαζε καὶ μαζευμοὺς δὲν εἶχε.

— Κορίτσι πρᾶμμα, μιὰ φορά!

— Καὶ ποῦ πηγαίνεις ὁλομόναχη, μικροῦλα μου; τὴ ρώτησε ἄξαφνα.

— Ἔχασα τὸν πατέρα μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἡ μικρή.

— Τὴν καϊμένη! Καὶ τώρα πῶς θὲ νὰ τὸν βρῆς;

— Ξέρω, τί νὰ πῶ κι' ἐγώ;

Πονηρὲς καὶ κολασμένες σκέψεις ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν στὸ κεφάλι τοῦ Μαριωρῆ. «Μωρέ, καλὸ κομμάτι, σκέφτηκε. Τοῦ Μαριωρῆ τὰ κότσα βαστᾶνε ἀκόμα ἀρκετά»... Ἄλλωστε τί νὰ γίνη! Θέλει καὶ ὁ φτωχὸς αὐτὸς κανένα σύντροφο, μιὰ ποὺ ἡ Ἀμερικάνες, τοὺς Ρωμηοὺς δὲν τοὺς κυττάζουν!... Ἄλλωστε Ἑλληνίδα εἶνε, Ρωμηὰ εἶνε, ὅπως κι' αὐτός. Δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀφήση νὰ πάη χαμένη μέσα στὶς «ροῦγες» τῆς Ἀμερικῆς.

Σὰν πατριώτης λοιπὸν κι' ἐνδιαφερόμενος, ἄρχισε κουβεντολόϊ μαζύ της:

— «Νὰ ἔρθης νὰ σὲ προστατέψω ἐγώ, κόρη μου... Οὔτε βάρος θὰ μοῦ δώσης, οὔτε τίποτα. Καλὲ τί λόγος!... Ἂν δὲν βοηθήσουμε καὶ τοὺς δικούς μας, ποιὸν τότε θὰ βοηθήσουμε; Μήπως τοὺς Ἀμερικανοὺς ἢ τοὺς Βουλγάρους!... Νἄρθης ἐλεύθερα, κορίτσι μου. Σὰν στὸ σπίτι σου! Καλὲ τί λόγος!... Ὅλα θἄναι δικά σου, στὴν ἐντέλεια!»

Κοκκίνησε ἐκείνη, σὰν παπαροῦνα τοῦ ἀγροῦ.

— Ἔχετε οἰκογένεια; τὸν ρώτησε.

— Ὄχι! Ἐργένης εἶμαι, κοριτσάκι μου! Ἐργένης καὶ... ἀνύπαντρος. Καὶ σκέφτουμαι νὰ βρῶ καιμμὰ κι' ἐγὼ γιὰ νὰ ἐκουλωθῶ. Παράδες ἔχω, δόξα σοι ὁ Θεός!... Παράδες θάλασσα!... Ὅσους θές...

Βαστάει ἕνα ναργιλέ.

— *Νοικοκυροῦλα θὲ νὰ γίνης ζηλευτή, σ' Ἀμερικὴ κι' Εὐρώπη!*

Ἕνα καλὸ καὶ ὤμορφο, σὰν ἐσένα, κοριτσάκι θέλω νἄβρω, μοναχά!...

Ἡ μικροῦλα ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ φόβου καὶ ντροπῆς, καὶ ἔκρυψε τὰ ἀναμμένα μάγουλά της, μέσα στὴ κλαδωτὴ ποδιά της.

— «Μὴν ντρέπεσαι, κορίτσι μου... Νοικοκυροῦλα θὲ νὰ γίνης! Νοικοκυροῦλα ζηλευτὴ σ' Ἀμερικὴ κι' Εὐρώπη. Σὲ Λύσι καὶ σ' Ἀνατολή!».

Ἀναφυλλητὰ καὶ δάκρυα θερμὰ βρέξανε τὸ πρόσωπο τῆς κόρης, ὡσὰν δροσιά, ποὺ πέφτει σὲ ρόδο αὐγινό...

— «Κλαῖς, κατεργαροῦλα! Τάχα πῶς δὲ θές! Ἔτσι εἴσαστε ὅλες, μὰ μέσα ἡ καρδοῦλα σας χοροπηδάει... Ἀλλὰ ποιὸς εἶπε πῶς δὲν ἔχεις δίκηο; Δίκηο μεγάλο ἔχεις καὶ τρανό! Ἔ! Ἔτσι εἶνε στὴν ἀρχή... Μὰ κατόπιν;... Καὶ ποιὸς τὴ χάρι σου, νὰ λές!... Καὶ τ' ὄνομά σου, σὲ παρακαλῶ;»

Ἐργένης καὶ ἀνύπαντρος!

— «Κρουστάλλω».

Πετάχτηκε ἀπάνω ὁ Μαριωρῆς, σὰν νὰ τὸν δάγκωσε ὀχιά.

— «Κρουστάλλω, εἶπες; Νὰ μᾶς ζήσης. Καὶ τὸ ἐπίθετό σου, πῶς τὸ λέν;»

— «Μαριωρῆ».

— «Πῶς; πῶς; Πῶς εἶπες; Πῶς;»

— «Κρουστάλλω Μαριωρῆ».

Σὰν νὰ πέσανε ὅλα τὰ σπίτια καὶ τὸν πλακώσανε τὸ Μαριωρῆ.

— «Μωρὲ τί ρεζιλῆκι ἦταν τοῦτο! Ὁ Σατανᾶς θὰ ἔβαλε τὸ χέρι του!... Ποιὸς τὴν περίμενε, τέτοια σύμπτωσι, μαθές!.....»

Οἱ μετανάστες μὲ ἀνοιχτὰ τὰ στόματα παρακολουθοῦσαν τὴ διήγησι αὐτή. Κι' ὁ Γέρω-Μάνθος ποὺ τὴ διηγότανε, κοντοστάθηκε, ὅπως ὅλοι ὅσοι ἐννοοῦν, πῶς ἔχουν αἰχμαλωτίσει τὸ ἀκροατήριό τους.

— Λοιπόν, κὺρ Μάνθο, τί ἀπόγινε; Ρωτήσανε μὲ μιὰ φωνὴ ὅλοι οἱ με-ανάστες.

Τί ν' ἀπογίνη!... Ἐγὼ ἂν ἤμουνα, μιὰ χαρὰ θὰ τὰ ἐμπάλωνα!... «Βλέπεις, κατεργάρα, θὰ τῆς ἔλεγα, ἐγὼ εἶμ' ὁ πατέρας σου, μὰ ἔτσι σοῦ τὰ ἔλεγα αὐτά, γιὰ νὰ σὲ δοκιμάσω!...» Ἂς εἶνε! Τὰ παραμύθια εἶναν παραμύθια, κι' ἂς συμβαίνουν στὸν παληόκοσμο χειρότερα πράγματα...

* * *

Τώρα πειὰ φάνηκε καθαρώτερο τὸ Κάστελ—Γκάρδεν, τὸ νησὶ στὸ ὁποῖο ξελαμπικαρίζονται οἱ μετανάστες. Στὴ γεμάτη ἀπὸ κόσμο προκυμαία, ξυρισμένοι Ἀμερικανοὶ ἐφαίνοντο νὰ τρέχουν σὰν τρελλοί, ἱδρωμένοι καὶ ἀποκαμωμένοι ἀπ' τὸν κόπο κι' ἀπὸ τὴν προσπάθεια, ἐνῶ σὲ μερικὰ σημεῖα ἐστέκοντο ἀκίνητοι σὰν σημαδοῦρες, σὰν λοφίσκοι σάρκινοι, οἱ περίφημοι οἱ «πολισμάνοι».

Πέρα μακρυά, τὸ μεγάλο, τὸ θεώρατο καὶ γιγάντιο τῆς Ἐλευθερίας ἄγαλμα, διακρινότανε μὲ τὸν ἀκτινωτό του τὸν φωτοστέφανο καὶ τὴ φλεγομένη δᾶδα.

— Εἶνε τὸ ἄγαλμα τὸ ὁποῖον ὑψώθηκε ἐκεῖ, πρὸς τιμὴν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐλευθερίας, ἀπὸ τὰ κανόνια ποὺ οἱ Γάλλοι, ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας ἐκυρίευσαν!... εἶπεν ὁ δάσκαλος μὲ μιὰ φράσι μονοροῦφι, σὰν νὰ ἔβγαζε βιαστικὰ μιὰ κορδέλλα ἀπο τὸ λαρύγγι του!

— Καὶ τί βαστάει στὸ χέρι της; ρώτησαν οἱ μετανάστες.

— Ξέρω κι' ἐγώ! Μπουκάλι μὲ οὖζο νἄναι;

— Ὄχι, ναργιλές!

— Τ666666!...

Οὔρλιασε τὸ βαπόρι γιὰ ὕστερη φορὰ καὶ ἀντήχησεν ὁ ὁριμαγδὸς τῆς ἀγκύρας ποὺ κατέβαζαν. Φωνὲς ἀκουστήκαν τότε ἀνθρώπων ποὺ βιαζόντουσαν νὰ κατεβοῦν, καὶ ἄλλων ποὺ ζητοῦσανε τὰ πράγματά τους, καὶ μιὰ κίνησις καὶ ἕνας θόρυβος ἐγέμισε κι' ἐκεῖ τὸν κόσμο. Καὶ ἡ κίνησις καὶ ὁ θόρυβος αὐτὸς τοῦ βαποριοῦ ἀνακατεύτηκε μὲ τῆς «σκάλας» τὴν ἀνακατωσοῦρα καὶ τῆς κοσμοπόλεως τὴν ἰαχή, τὴν μεγάλη ἰαχὴ καὶ τὴν ἀτέραντη, ποὺ ὑψωνότανε ἀπάνω, πρὸς τὸν βαρὺ ἀπ' τὶς ὁμίχλες καὶ τὸν σκοτεινὸ ἀπ' τὶς καπνιὲς οὐρανό, σὰν λιβανωτὸς μιᾶς κολάσεως, σὰν ὕμνος μανιακῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὴ χάλκινη, τὴν ἀλύγιστη καὶ πυρφόρον ἐλευθερίαν τοῦ ἀγάλματος...

Οἱ μετανάστες ἀποβιβάζουνται...

Φωνὲς, σπρωξιές, χαλασμὸς κόσμου...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

(Συνέχεια στὸ προσεχὲς)

Ἀκίνητοι σὰν σημαδοῦρες!...